

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

Volume IV. Évfolyam.

1935. NOVEMBER HÓ

Number 11. szám.

Az amerikai népnek becsületére válik, hogy naptárában van egy ünnep mely az egész országban mindenki számára ezt a nevet viseli: "A hálaadás napja." Becsületére válik az amerikai népnek azért, mert a hála a legtisztább emberi érzés, mellyel a Biblia lapjain mindég újra találkozunk. A zsoltáriró hálára szólít fel: "Áldjad én lelkem az Urat és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről." Jézus, ha az Atyához szól, mindég a hála szavaival imálgatik. Pál apostol egész élete hálaadás volt, ezért írta: "Mindenben hálát adjatok!"

De még a mai ember is ragaszkodik a hála érzéséhez, különösen, ha azt — mástól várja. Szülők hálát várnak a gyermekeiktől, tanítók a tanítványaiktól, jótévők a megsegítettektől. És a hála megtapasztalása az, ami az embernek a jótett örömét adja. Ha nincs hála, elhervad a jóság, mert a hála az emberi jóság harmatja.

De hátha az isteni jóság is?

Hálaadás napján tele van panasszal a világ. Mindenki elégedetlen, mindenki szegénynek, kifosztottnak érzi magát és az emberek úgy beszélnek, mintha az élettől semmit sem kaptak volna, amiért hálát lehetne adni.

Pedig a dolog úgy áll, hogy a világ azért elégedetlen, mert elfelejt hálát adni. Ravasz László ref. püspök mondotta, hogyha mindenért hálát adnánk, amit Istentől kaptunk, nem jutna időnk a kérésre. A mai ember tulságosan keveset gondol arra, amije már van. Ez teszi elégedetlenné. Életünk nem azért keserű, mert keveset ad, hanem azért, mert hálátlanok vagyunk.

Állj meg Testvér a pénz és kenyér hárszájában: állj meg hálaadás napján és nézzél hálás szívvvel arra, amid van s arra, aki adta....

(Folytatás a 2-ik oldalon)

A "Pilgrim"-ek megérkezése Amerikába 1620-ik évben

Jó az üdvözítő

— Jézus sebeidnek mélye dallamára. —

Készülődjünk, — mert az Ur jó, Szórjunk pálmát eléje.
Szivünk, lelkünk virággal: Boruljunk le E őtte.
Szánva, bánva bűneink. Szent orcája ránktekint . . .
Óh, mi édes Üdvözítőnk: Bocsássad meg sok nagy vétünk.

Készülődjünk — mert az Ur jó. Bűneinkből felemel,
Irgalmával megsimogat. — Könnyű lesz a bus kebel.
Öleljünk át kezesztjét. Minden bajtól Ki megvéd,
Fogódzunk a két kezébe, — Miénk lesz az égi béke! . . .

Nyiregyháza.

Stoll Ernőné: Hudy Ilona.

ADVENT

“Imhol jó neked a te királyod . . .” (Mát. 21:5. v.)

Ezzel az örömhírral köszönt bennünket az egyházi esztendő első, Advent vasárnapja. Az egyházi év kezdetén az első, akivel találkozunk, a mi királyunk, a Krisztus. Minden világi gondolat, érzés vagy érdek vonuljon háttérbe s adjon helyet elsősorban Krisztusnak. Az idő múlásában, e földi életben, mindenek előtt Krisztus vonuljon be életünkbe s lakozzék ott, mint valamikor bevonult Jeruzsálembe.

Az adventi evangélium üzenete személyhez szóló üzenet. “Neked jó, a te Királyod . . .” Mindnyájunknak Királya külön-külön is; uralkodik felettünk szeretetével, hatalmával s erejével. Az adventi, tartalomban gazdag evangélium figyelmünket Krisztusra tereli, mint lelkünk Uralkodójára.

“Imhol” a fontos szó Isten eme ujmutatásában. Az élet nagy zür-zavarában s ezer mai gondunk között figyelmünk könnyen elterelődik Arról, Aki közénk jött az örök vigasztalás, jólét és szabadság isteni forrásával: az Isten Igéjével. Ne tévesszen meg tehát ember, más hívó szó, mert a lelked Királya “imhol” van és nem “máshol”.

E testi életnek sok gyengesége akadályoz bennünket abban, hogy Királyunkat méltóképen fogadhassuk, azért hitéletünk sok ferde, bűnös kinövését le kell nyesegetnünk. Hozsannáznunk csak tiszta, hívó lélekkel lehet, amikor azt üdvözöljük, aki az Isten követe, “aki jó az Urnak nevében.”

És alázatosan jó. Ha a király alázatos, az alattvaló se legyen büszke, önhitt, gögös, mint ahogy sokan azok vagyunk. Tanuljunk adventi büntudatban és bánatban, fejet hajtani s leborulni Isten küldötte előtt.

Krisztus Jeruzsálembe való hozsannás bevonulása nem tekinthető csak a népszerűség megnyil-

vánulásának vagy az emberek meghódolásának, hanem Isten irántunk való végtelen szeretetének is, amely szeretet a jeruzsálemi ut végén, a keresztben nyilvánult meg.

Az emberiség eddig kikristályosodott élettapasztalata az, hogy tényleg Jézus az Élet Ura és Királya. Legyen az élet keresztje bármily súlyos rajtunk, csak Ő az, aki azt könnyűvé teheti. Övé a hatalom. Más hatalmak is vannak, amik az élet súlyát könnyíteni igyekeznek, de nem elégségesek. A súly még jobban ránk nehezül. A “bárhol”, a “máshol” királyságokban nincs békesség; “Imhol” van a te Királyod. Legyünk hű alattvalói. Vele való szövetségünk a legfőbb hűség, amely Istenországához való minden más hűségünket dicsőíti ugy a mennyben, mint a földön.

IMÁDSÁG

Kegyelmes Istenünk Készítsd el lelkeinket a Te szeretett Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus méltó fogadására, hogy örömmel járjunk eléje, s hogy Téged, Istenünket, az ő eljöveteleért örökké áldhassunk s dicsőíthessünk. Amen.

o.j.

THANKSGIVING

(Folytatás az első oldalról)

s a szived megtanul örülni mindennek, mert az öröm forrása a hála.

De — természetesen — el kell ismernünk, hogy a mai élet valóban nehéz és keservesen küzdelmes. Azt, ami hiányzik, a hála nem pótolhatja. De a hálánknak nemcsak az az áldott hatása van, hogy megtanít örülni az élet minden adományának, hanem az is, hogy kiváltja az Isten megsegítő irgalmát. Gondoltál-e már arra, hogy Isten talán azért burkolózik előttünk felhőkbe, mert jósága még a keresztényeknek is talál hálára? Hiszen a te adakozó kezed is bezárul, ha sohasem találkozol hálával! Állj meg azért hálaadás napján az Ur előtt, s mielőtt valamit kérnél vagy követelnél, adjál hálát azért, amit kaptál, adjál hálát az Ur minden irgalmáért és a hála újra megnyitja az isteni jószág egyre összébb záruló zsípjeit.

Ezért az emberi lélek legszebb virága a hála. Szinpompája ragyogóvá teszi az egyszerű életet is és illata felszáll az Istenhez, kinek jósága szeretetet sugároz rá vissza . . . —

F. W. BETTMANN.

ERŐS VÁR

MIGHTY FORTRESS

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUS FOLYÓIRAT
AMERICAN HUNGARIAN LUTHERAN MONTHLY
Az Amerikai magyar evangélikus egyházak hivatalos lapja.

Official Publication of the American Hungarian
Lutheran Churches.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:—Editorial and Publ. Office:
938 E. FOURTH STREET, BETHLEHEM, PA.

Előfizetési ár: \$1.00 egy évre — Subscription Rate: \$1.00
per year.

Egyes szám ára 10c Single copy 10c

Canadian Postage 50c extra; Foreign postage \$1.50 extra.

Főszerkesztő: REV. DR. E. A. STIEGLER, Editor-in-Chief,
Bethlehem, Pa.

Felelős szerkesztő és kiadó:

REV. JOHN ORMAY, Managing Editor and Publisher,
Bethlehem, Pa.

Társszerkesztők: — Contributing Editors:

REV. JAMES BECKER REV. ANDOR M. LEFFLER
Detroit, Mich. Cleveland, O.

Munkatársak: — Staff Correspondents:

Rev. F. W. Rettmann, Pittsburgh, Pa.
Rev. Stephen Ruzsa, Oberlin, O.
Rev. Alexander Pölöskey, Caldwell, N. J.
Rev. Alexander Szabó, New Brunswick, N. J.
Rev. John L. De Papp, Windsor, Ont.
Rev. Charles Szebik, Montreal, P. Q.

A VÁR FOKÁRÓL

SAJTÓ VASÁRNAP lesz Detroitban. A detroitit (Michigan állam) magyar evangélikus egyház derék és köztisztelőben álló lelkésze, Nt. Becker Jakob, az "ERŐS VÁR" egyik társszerkesztője egyházában, amely jelenleg a legtöbb evangélikus lelket számláló amerikai magyar egyház, ez év december hó 8-án, Advent második vasárnapján "Evangelikus Sajtó Vasárnapot" rendez az "ERŐS VÁR" anyagi felsegélyezésére. Ezen a napon az "ERŐS VÁR" felelős szerkesztője, Nt. Ormay János, a bethlehemi, al'entowni és palmettoni egyházak lelkésze lesz a "Sajtó Vasárnap" szónoka úgy a délelőtti istentiszteleten, valamint a délutáni és esti műsoron is. A vendég lelkész az amerikai magyar evangélikus sajtó jelentőségéről tart előadást s az "ERŐS VÁR" hivatásáról s jövő terveiről beszél. Ezen alkalomra elvárjuk az összes detroitit és környéki magyar evangélikusságot. Méltányoljuk Ormay lelkésztestvéiünk fáradságot nem ismerő munkásságát, melyet mindnyájunk kedves és szeretet lapja, az "ERŐS VÁR" érdekében kifejt s ha ő nagyfokú elfoglaltsága mellett elmegy a messze pennsylvaniai Bethleheemből Detroitba, úgy a detoitit és környéki magyar evangélikusság is tisztelje meg őt s saját magát becslje meg azzal, hogy minél nagyobb számu

megjelenésével demonstráljon szent és közös ügyünk, az amerikai magyar evangélikus sajtó érdekében.

AMINT ÉRTESÜLÜNK, a "Sajtó Vasárnap" detroitit példáját a clevelandi népes gyülekezet, amelyik Amerikának legrégebbi egyháza, is követi a közel jövőben. Clevelandban van — Bethlehem kivül — az "ERŐS VÁR"-nak legtöbb előfizetője és olvasója. A clevelandi nagy magyar ev. egyháznak jelenlegi lelkésze, Nt. Leffler Andor volt az "ERŐS VÁR" megalapítója és első felelős szerkesztője. Neki s népének is szívügye az "ERŐS VÁR" sorsa és helyzete. Reméljük, hogy a clevelandi Evangelikus Sajtó Vasárnap olyan erkölcsi s anyagi sikert hoz, amely nagyban befolyásolni fogja az "ERŐS VÁR" további erős fejlődését.

EZEN EVANGÉLIKUS Sajtó Napok rendezésével az a célunk, hogy az "ERŐS VÁR"-at s annak felelős szerkesztőjét felmentsük az ujság azon kötelezettségei alól, amelyek a multból származnak s amelyek örökségként szálltak rá, de amelyekért mindnyájan, egyformán vagyunk felelősek, úgy lelkészek, mint egyházak. — Továbbá az a célunk, hogy lapunkat, az "ERŐS VÁR"-at, valóságos erős várrá építsük, hogy úgy külső formájában, valamint belső tartalmában s terjedelmében fejlesszük, hogy minél hatalmasabb és riasztóbb s messze hangzó hangon hirdethessük magyar nyelven, e messze világban az evangélikus egyház igazságait, Krisztus Urunk tanítását s védhessük annak érdekeit e katasztrófákkal terhes időkben.

SZABAD ORSZÁGBAN megjelenő magyar evangélikus lapunk, az "ERŐS VÁR" fóruma lehet az egész világ magyar evangélikusságának. Hozzánk elhangzik minden evangélikus hang. Felfogjuk és továbbítjuk úgy Buenos Aires, San Paulot, Montevideot, valamint Romániát, Csehszlovákiát, Jugoszláviát, Canadát és az amerikai kisebb magyar stációkat. Felsőbb világi hatalmak nem cenzurázzák evangélikus programunkat. A mi cenzorunk a tiszta és szabad lelkiismeretünk, melyet Krisztus Evangeliumából fakadó szellem és igazság irányít.

LAPUNK terjedelmét megnyagyobbitva, meg akarjuk munkatársakul nyerni evang. egyházegyetemünk minden számottevőbb szellemi kiválóságát. Meg van erre a reményünk, erőnk, alkalmunk és különös helyzetünkől származó jogcímünk is.

AZ AMERIKAI Egyetemes Evangelikus Egyház 1934. év őszén, Savannah-ban, Georgia államban tartott egyetemes gyűlésén lapunkat hivatalosan is elismerte s a Board of American Mission of the United Lutheran Church of America utján évente jelentős hányadban szubvencionálja is. A kezdet nehézségeinek leküzdésében találkoztunk a felsőbb egyházi hatóság rokonszenvével és anyagi támogatásával s a tovább építés munkájában szükség van az amerikai magyar evangélikusság egyöntetű érdeklődésére, mely leg-hathatósabban úgy nyilvánul meg, ha minden evangélikus család előfizet az "ERŐS VÁR"-ra. Azért a detroitit Evangelikus Sajtó Vasárnapot, mint követésre serkentő példát, örömmel jelentjük be olvasó közösségünknek. o.j.

—000—

Ne halogassa tovább előfizetésének beküldését, mert azzal árt az ERŐS VÁR-nak.

Hogy viselkedjünk a templomban?

1. A templomban légy jelen már az istentisztelet kezdetén. Ha későn jössz, megzavarod mások áhitatát.

2. Mihelyt a templom küszöbét átléped, vedd le a kalapodat.

3. Amint beléptél a templomba, lassan s csendesen foglalj el helyedet.

4. Ne ülj öntudatlanul az Isten házában, hanem gondolj arra, hogy miért is jöttél tulajdonképpen a templomba.

5. Mihelyt elfoglaltad helyedet, fejedet meghajtva csendes imádkozásban kérd az Istent, hogy lelkedet tegye alkalmassá az Ige befogadására. Fohászkodj a következőkben: "Istenem, küldd el a Te Szent Lelkedet az én lelkembe, hogy kegyelmednek ajándékait ez órában is méltóképen fogadhassam az Ur Jézus Krisztus által." Amen.

6. Ha az istentisztelet megkezdése előtt jöttél a templomba, ülj megszokott helyedre, olvasd csendesen énekes könyvedet vagy imádkozz abból, de semmi esetben se társalogj szomszédoddal templomba nem való dolgokról.

7. Ne lépj a templomba vagy ne távozz onnan, amíg a lelkész az oltár előtt a Szentírást olvassa. Amikor Isten beszéde hangzik az oltár elől, minden más csendesedjék el. Ugyanigy viselkedj, amikor a lelkész imádkozik a gyülekezettel vagy az Urvacsorát szolgáltatja ki a híveknek. Amikor imádkozásunkban Istennel lelki közösségben vagyunk, vagy az Ő szent vacsorájával élünk, nagyon áhitat zavaró, ha valaki feleslegesen másra tereli a hívek figyelmét. Várd meg a templom előcsarnokában, míg a lelkész befejezi az oltári szolgálatot s ugy lépj be a templomba.

8. Ha valaki későn jön, ne nézz kíváncsián hátra.

9. Ha valakinek gyermeke felsír, vagy más neszt hallasz, maradj csendben és ne fordulj abba az irányba.

10. Ha az Istentisztelet a szokottnál tovább tartana, ne nézd türelmetlenül órádat, mert ezzel csak bensődet árulod el. Ha a gyűlésen vagy a színházban órákig elülsz csendesen, az Isten házában ezt annál inkább megteheted.

11. Szomszédoddal szemben légy mindig figyelmes, ha nem találja az énekszámot, ugy segíts neki, vagy ha nincs énekeskönyve, ugy oszd meg vele a magadét.

12. Az egyház tulajdonát képező énekeskönyvet ugy óvjad, mint a magadét.

13. Ne szemetelj a templomban.

14. Ne aludj a templomban. Aludd ki magad odahaza.

15. Szívből és áhitattal énekelj, de ne kezdđ hamarább és ne végezd később, mint a gyülekezet. Figyeld az orgonájátéket.

16. Amikor a lelkész megáldja a gyülekezetet, kezedből mindent letéve, fejedet meghajtva fogadd az áldást.

17. Áldás után fohászkodj a következőképen: "Istenem, köszönöm kegyelmed ajándékait; erősíts engem általok hitemben és minden jó cselekedetemben, az Ur Jézus Krisztus által." Amen.

ooo

EVANGELIKUS JELEM.

Van-e ilyen? Hát nem olyan-e az evangélikus ember jelleme, mint a többi keresztyéné? Nem!

Mint a kertben minden virágnak meg van a maga sajátossága, ugy minden vallás jellegzetes jellemvonásokat fejleszt ki híveiben. Az evangélikus ember jellemének egyik ilyen jellegzetes vonása az egyenesség és törhetetlen hűség. Míg a jezsuiták a történelemben fondorlatos ravaszságuk által lettek hirhedtek, addig a hamisítatlan evangélikus jellemek mindég egyenesek, őszinték és határozottak voltak. Történelemhamisítást végezték az, aki a határozatlan, kétkulacsos, ide-oda hajló nádyszál jellemet szeretné nyakunkba varrni és a körtönfalazó se hideg, se meleg feleletre gunyosan és sértően azt mondja: "Ez lutheránus felelet!" Illyet csak ellenségeink foghattak ráni, akik nemcsak vagyónkat, szabadságunkat s gyakran életünket vették el, hanem még becsületünkben is meg akartak károsítani. Az ilyen lealázó lekicsinylésre és sértésre "lutheránus", tehát határozott választ kell adnunk.

Lutheránus felelet csendült fel Wormsban, amikor a császár, a pápa követe, és ezernyi hatalmas ur vasvilla szemmel megkérdezte egy egyszerű paptól: "Visszavonod-e tételeidet?" Erre a kérdésre olyan lutheránus válasz csendült fel a templom ódon boltíve alatt, hogy a félvilág álmélkodva hallgatta. Ettől a felelettől rendült meg a pápa trónja.

Lutheránus felelet hangzott el a speyeri birodalmi gyűlésen megjelent rendek ajkán, amidőn hitüket akarták elnyomni erőszakkal: "Inkább kell engedni Istennek, hogy nem embernek."

Lutheránus feleletet adtak őseink Ágosta (Augsburg) városában a félelmetes nagyurnak V.

Károly császárnak, amikor biztosították őt, hogy inkább fejüket vágatják le, de Isten szent Igéjéről le nem mondanak. Így érzel-e te is evangélikus testvérem?

Lutheránus feleletet adott az Ige pusztító el-lenségeinek, Gusztáv Adolf, svéd király, midőn egyházáért vonakodás nélkül életét is kész volt feláldozni. Lutheránushoz méltóan halt meg a lützeni csatatéren, mint Kiisztus vitézéhez illett, mert életénél is többre becsülte az Ige egyházát, az evangélikus egyházat.

Lutheránus feleletet adtak az eperjesi hős lel-kü vértanuk, amikor a sötétlelkű Karaffa judás-zavaira az "Erős vár a mi Istenünk"-et énekelve hajtották fejüket a hóhérbárd alá, de hitüket a vi-lág minden kincséért sem voltak hajlandók elhagy-ni.

Lutheránus feleletet adtak a gályákat vontató lelkészeink, midőn hitükért rabszolgáknak elad-va, evezőhöz láncolva Nápolyban tengették sanya-ru életüket. Minden évőcsapásuk egy-egy felelet volt, mely messzebb hangzott, mint a tenger bömbölő orkánja. Könnyebb volt megtörni a Tátra havas bérceit, mint az ő sziklahitüket!

És Lutheránus feleletet adtak mindazok, akik hitükért állásukat, kenyerüket vesztették, szerel-mes menyasszonyról lemondtak, üldöztetést és börtönt szenvedtek, mert jellemük kemény volt, mint az acél.

Minden lutheránus feleletben ezerféle válto-zatban cseng fel a wormszi ige: "Itt állok, másképp nem tehetek!"

Ilyen a lutheránus felelet!

—000—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

AZ "ERŐS VÁR" NOVEMBERI SZÁMAHOZ VÁ-LASZBORITÉKOT CSATOLTUNK, AZZAL A CÉLLAL, HOGY HITTESTVÉREINK SÜRGŐSEN KÜLDJÉK BE A KÜLDÖTT SZÁMOKÉRT JÁRÓ ÖSSZEGET. — AZ "ERŐS VÁR" ELŐFIZETÉSI DIJA EGY ÉVRE \$1.00. — EZÉRT KÜLDÜNK 12 SZÁMOT UJSÁGUNKBÓL. — HA TESTVÉ-REINK AZ ELŐFIZETÉSI DIJAT BEKÜLDIK, AKKOR CSAK AZ ELŐÁLLITÁSI DIJAT ÉS A POSTAKÖLT-SÉGET TÉRITIK MEG. NE HALASSZA TEHÁT TOVÁBB SENKI AZ UJSÁG ÁRANAK BEKÜLDÉSÉT, MERT EZ-EL IGEN MEGNEHEZITI AZ AMUGY IS NEHÉZ HELY-ZETÜNKET. TEGYEN A MELLÉKELT BORITÉKBA EGY DOLLÁRT, VAGY CSEKKET, VAGY POSTAI MONEY ORDERT S KÜLDJE BE SZERKESZTŐSÉGÜNK-NEK HALADÉKTALANUL. — A KÖVETKEZŐ BEFOLYT ELŐFIZETÉSI DIJAKAT NYUGTÁZZUK: — BETHLE-HEM, PA.: Özv. Heeskó Mihályné \$1.00, Kolossa Sándor \$2.00. — BUFFALO, N. Y.: Németh Gábor \$1.00. — MAR-TINS FERRY, OHIO.: Rigó Mihály \$1.00. — SHARON, PA.: J. Ivánca \$1.00; — ALLENTOWN, PA. — Kirinovics József \$1.00, Malasics József \$1.00; MONTREAL, QUEBEC. Rev. Szebik Károly eladott "ERŐS VÁR" számokért \$8.00.

A TERVBEVETT AMERIKAI MA-GYAR LUTHER SZÖVETSÉG MONTREALI GYÜLÉSE

JÓAKARATU INTELEM

Az amerikai magyar lapok a napokban közölték a közönséggel, hogy dec. hó 1. 2. és 3.-án tartja az Amerikai Magyar Luther Szö-vetség évi nagy gyűlését Montrealban, Cana-dában. Eme gyűlés programjában úgy jó magam, mint több lelkésztársam neve szerepel, mely szerint nekünk ott adott időben, adott tárgyról kellene előadást tartani. Ugy jó ma-gam, mint több lelkész társam úgy a gyűlésről, mint a reánk bizott előadásról csupán a hivata-los meghívó révén szereztünk tudomást. Így nem lehet sikeres munkát végezni. — Egy ilyen nagy fontosságú gyűlést nem lehet ilyen kapkodó módon sem összehívni, sem pedig megtartani. Ha eme mozgalom ügyében pél-dául engemet, vagy a többi lelkésztársaimat megkérdezte volna valaki, én és minden helye-sen gondolkodó egyén azt tanácsoltuk volna, hogy:

1.) Az adventi idő nem alkalmas ily nagy-méretű gyűlés megtartására, minden gyüleke-zetben ezen szent időben vasárnapi és hétköz-napi esti istenitiszteleteket tartunk s azokat nem hagyhatjuk el a gyűlés kedvéért.

2.) Canada, ahol csak egy maroknyi lutheránus magyar hívő lakik nem alkalmas hely convencióra, az oda utazás nagyon költ-séges volna nagyobb számú delegátusok szá-mára.

3.) A gyűlés tárgysorozata, összehívása, tervezése nem szabad, hogy egy-két ember munkája legyen, de a közösségé, jól megfon-tolva, előre tervezve, válvetve.

Elvárjuk tehát, hogy azok, akik bár jó akarattal, de még is meggondolatlanul az ame-rikai magyar lapokban elhíresztelték egy olyan gyűlés megtartását, mely már eleve magában hordja a sikertelenség jellegét, azt a legrövi-debb időn belül vonják vissza s annak megtar-tását alkalmasabb időben és alkalmasabb he-lyen fogják szorgalmazni. —

Jó akaró szeretettel:

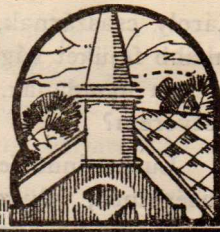
Dr. Stiegler S. Ernő
bethlehemi lelkész

—000—

Az ERŐS VÁR az amerikai magyar evan-gélikusok egyetlen lapja, azért pártolja minden evangélikus s küldje be előfizetését s terjessze a lapot.

EGYHÁZI ÉLET

WINDSOR, CANADA

REFORMÁCIÓI EMLÉKÜNEPÉLYT tartottunk nov. 3-án vasárnap délután, melyen résztvett a helybeli angol, szlovák, német-szász, finn és magyar egyház népe lelkészeikkel együtt. Rev. Elder angol prédikációt mondott, Rev. Paanamén finn nyelven, Rev. de Papp angol és magyar nyelven, Rev. Zima szlovákkul és Rev. Maass németül szólt. a magyar templomot zsufolásig megtelt gyülekezethez. Énekszámokkal szerepelt az angol, német és finn egyházi kar. Beke Mihály szólót énekelt. Szép volt látni a windsori evangélikusság hatalmas megmozdulását a reformáció ünnepén. Ismét bebizonyult, hogy az evangélium népénél nem lehet elválasztó fal, a saját nyelvén és együttesen énekelte el az evangélikusok himnuszát: "Erős várunk nekünk az Isten"-t. — Az istentiszteleten résztvett Mayor George Bennett windsori angol polgármester, Dr. Taylor iskolaszéki elnök és sokan mások a város előkelőségei közül. A szépen sikerült egyházi ünnepélyt Bennett polgármester beszéde, Papp magyar lelkész angol imája és egyházi éneke zárta be. A befolyt \$10.00 perselypénzt a waterlooi evangélikus szemináriumnak küldtük el. — **KÉZIMPNKA KIÁLLÍTÁS.** — Az Evangélikus Nőegyesület buzgó tagjai egy újabb magyar kézimunkakiállítás megrendezésén fáradoznak. Ez lenne immár a harmadik magyar kézimunkakiállítás Windsor városában. Az elmúlt évben kb. \$120.-t adományoztak asszonyaink és leányaink az egyháznak a befolyt kézimunka pénzekből. Papp tisztelendő asszony vezetésével újra serényen megindult a munka és mindenki igyekszik kivenni részét. Eddig Kankula Andrásné, Varga Béláné, Lukács Pálné, Lukács Mancsi, Segyó Sándorné, Szabó Jánosné, Dókus Sánlorné, Dókus Ilonka, Majoros Pálné, Belák Andorné, Daróczy Pálné, Daróczy Ferencné, Nagy Ignácné, Szilveszter Gyuláné jelentették be közreműködésüket. Megvan minden remény arra, hogy szerény Máriáink és Mártáink ez évben is elérik azt a célt, amit templomuk érdekében maguk elé tűztek. — **JÖNNEK A "FEHÉRVÁRI HUSZÁROK."** Szintén a windsori Evangélikus Nőegyesület munkálkodik abban, hogy a közel-

jövőben bemutassa Erdélyi Mihály nagyszerű 3 felvonásos operett-jét a "Fehérvári huszárok"-at. A Nőegyesület fáradságot nem ismerő tevékenységgel dolgozik az előadás sikere érdekében. Windsor legjobb és legértékesebb műkedvelőit sikerült eddig megnyerniök. Kísérje figyelemmel további hirdadásainkat és senki el ne mulassza megnézni e nagyszabású bájos operettet, amelyhez hasonlót még nem adtak elő itt Kanadában. — **MOZGÓFÉNYKÉPELŐADÁS EURÓPÁRÓL.** — Érdekfeszítő, színes és tanulságos mozgófényképelőadást tartunk iskoláinkban Európa különböző országairól December hó 8-án, vasárnap este fél 8 órakor. Ezen előadásunkra már most felhívjuk hűveink és a magyarság szíves figyelmét. Jöjjön el mindenki, aki csak teheti. Belépődíj tetszés szerint.

PITTSBURGH, PA.

ADOMÁNYOK. — A Thiel College javára adakoztak: Üveges Pál, Nagy Sándor, Molnár Zoltán, Nagy Béla, 50-50 cent, Holéczy Sámuel 38c, Molnár Imre 25c, Eszlári András, Nagy András, id. Molnár József, Uhrinyák István, Molnár András, Molnár Lajosné, Molnár László 25-25 cent, Nagy József 20c, N. N. 15 cent, Simon József 10c, N. N. 10 cent. Az adakozók adományukkal azt a munkát kívánják elősegíteni, mely az ifjúságnak, a jövő vezetőinek vallásos meggyőződést kíván adni. Adja a Mindenható, hogy minden cent megtermelje a maga adott gyümölcsét. — **EGYESÜLETEK ÉLETE.** — Az Oltáregylet október 12-én bált rendezett, mely ugyan anyagi sikert nem hozott, de jó hangulatban és kellemes multságban részesítette a vendégeit. Az október 27-én megtartott reformáció emlékűnnepén a főzés és felszolgálás nagy munkáját az Oltáregylet tagjai végezték s mint mindig, ezúttal is sok elismerést kaptak. — Az "Ifju házások Bethánia Köre" állandóan fokozódó munkásságot fejt ki. A tagok most már minden hét szerdáján egybegyűlnek bibliatanulmányozására, minden egyes bibliaköri óra gazdag eszmecserét hoz magával és mindnyájunk segítségére van abban a törekvésben, hogy hitünk való életté vál-

jen. A bibliaköri órák után rendszerint valamelyik tag megvendégeli az egész társaságot, mely kellemes barátságos beszélgetésben tölti így el az egész estét. Az idén a Bethánia kör a karácsonyi "kántálást" is el fogja végezni, néhány szép énekkel készül e szép munkára. A Bethánia kör tagjaiból álló énekkar a gyülekezet reformációi emlékűnnepén egy megragadóan szép énekkel szerepeit. S a kör elnöke, Molnár Zoltán, nagy sikert kiváltott előadásában beszélt a reformáció tartalmáról. A Bethánia Kör munkájának programjába az önképzést is belevette s e program értelmében testületileg megjelenik Arányi Ferenc, a duquesnei egyetem magyar evangélikus zenetanárának, a világhírű hegedűművésznek hangversenyén is. — Az Ifjúsági Luther Liga új munkaprogramot dolgozott ki. Kéthetenkénti összejövetelein bibliaköri munkát végez, ezt követően pedig egy modern értékes könyvet tanulmányoz. Egyik tag elolvassa a könyv kitűzött fejezetét és arról részletesen beszámol s e beszámolást eszmecserére követi. A Luther Liga jelenleg Stanley Jones: "Christ's Alternative to Communism" című új könyvét tanulmányozza, mely minden tagban nagy érdeklődést keltett. A Luther Liga elhatározta egy vetítógép megvásárlását közel 60 dollár árban s havonkénti vallásosestétet fog rendezni, melyeken bibliai történeteket és más értékes képsorozatokat fog vetíteni a lelkész magyarázata mellett. — **KERESZTELÉS.** — Szeptember 29-én kereszteltük meg Holéczy Sámuel, s neje Guba Margit hittestvérünk szept. 14-én született gyermekét, Lenke Évát, ki szüleinek nyolcadik élő gyermeke. A Mindenható áldja meg e szeretetben gazdag családot az ő gazdagító kegyelmével.

BUFFALO, N. Y.

ISTENTISZTELETÜNK minden vasárnap d. e. 11 órakor kezdődik. — Pont 10 órakor vasárnapi iskola gyermekek részére. Kérjük a szülőket, hogy küldjék el gyermekeiket a vasárnapi iskolába. — Magyar Istentisztelet minden hó első vasárnapján.

DETROIT, MICH.

A GÖMÖRI BUCSU, melyet felvidéki származású hiveink rendeztek az egyház javára, sikerrel végződött. Este többszáz főnyi vendégsereg jelent meg a társasvacsorán és négy ízben kellett megteríteni, hogy mindenkit kielégíthessen a rendezőség. A gömői bucsu anyagi jövedelme tetemes összeggel gyarapította egyházunk pénztárát. A befolyt tiszta haszon a parókia bñki adósságának a törlesztésére fordított. — Az elért sikerért hálás köszönet illeti a rendezőség tagjait, továbbá az összes vendégeket és mindazokat az áldozatkész adakozókat is, akik szives adományaikkal járultak hozzá az anyagi sikerhez. Az adakozók névsora a következő: Id. Koncz János félhordó sör \$7 értékben, Tóth Lajosné \$7, NávoJ János frissítők és 10 font zsir, \$5—\$5-t adtak: Kovács Ferenc, id. Blatnik István Belák Sándor, Mózes János, Pomay Sándor, Pogány Dániel, Ifj. Koncz János; Mrs. Keeszturi negyedhordó sör \$350 értékben és 25 font liszt; \$3—\$3-t adtak: Hlavcsek István, Perko Györgyné, Kiss Jánosné, Szanyi Jánosné, Gallovcis Bálint, Máté István, Garay Bertalan; Szügyi Gyögy két csirkét, tejfelt, tejet és saját kézimunkájú virágkosarakat adott; Szügyi Györgyné magyar nemzeti zászlót, gömői viseletű babákat és más tárgyakat; Blatnik Lajos és neje tarhonyát; \$2—\$2-t adtak: Ifj. Blatnik István, Nyeste Péter, N. N., Lőrincz János, Krupács Rezső és Kovács Lajos; Micsinszky Béni \$1-t és három kacsát; \$1.50—\$1.50-t adtak: Varga János és Barna Sándor; \$1—\$1-t adtak: Nagy Sándor, Bartók András, Kovács Péterné, Farkas Istvánné, Ambruzs Márton, Ambuzs András, Kuk István Horváth Samu, Dobránszky Józsefné, Szalay Lajos, Király András, Kiss Károlyné; Sofranko András egy üveg sziverősítőt; 50—50 centet adtak: Tóth Lajos, Samu Sándorné, Mészáros János és Varga Lajos; Mrs. Székely 40 cent, Mrs. Kocsis 25 cent, Tobisz András 25 cent; Rev. Becker egy rézmoszár, Kozma Imre 10 font örölt hus, Hollós István 5 font hus, Horváth Mike 5 font hus Mrs. Hunyadi 5 font hus. Varga Márton bor és sziverősítő, ifj. Molnár János villanyámpa, Mr. Topor 5 font hus, Mógor Ignác egy üveg sziverősítő, Pogány Dánielné asztalterítőt, és ablakfüggönyt, Guttovsz Lajos 2 gallin bort, Mógor Sándorné párnahuzatot, Kondor Mihály 10 font virslit, Wolf Béla, Melvindale, aki krumplit és káposztát, s Svendor Jánosné, aki kávé, kenyeret és lekvárt adományozott. A számadás adatai szerint \$260.39 tiszta haszonnal zárult. Hálás köszönet il-

leti meg ezért a rendezőséget, a vendégeket és az összes adakozókat. — **ADÓSSÁGMENTES A PARÓKIA.** — A gömői bucsu jövedelméből kifizettük a lelkészlakás összes banki adósságát \$200-t és az esedékes kamat \$3-t. Most úgy a templom, mint a parókia adósságmentes, sőt 100 dollárt meghaladó építkezési a apja is van már egyházunknak egy új terem felépítésére. — **EVANGELIKUS SAJTÓNAP.** — Advent második vasárnapján, december 8-án, látogatást tesz gyülekezetünkben Nt. O.may János bethlehemi magyar evangélikus lelkész, az "Erős Vár" című egyházi lap szerkesztője, hogy az egyetlen amerikai magyar evangélikus folyóiratnak itt előfizetéseket és hirdetéseket szerezzen. A sajtóünnepély napján templomunkban a szószéki szolgálatot a vendéglelkész fogja vezetni. Hiveink jóakaratába ajánljuk e helyen is az "Erős Vár" egyházi újságot. — **KERESZTELES.** — Hayden Ferenc Pál és neje, született Staber Erzsébet fiacskáját megkereszteltük Ferenc Károly névvel. Keresztzülei Staber Frigyes és neje, szül. Vers Mariska. — **HALÁLOZÁS.** — November 2-án, szombaton hajnalban, hosszas betegség után elhunyt id. Tóth Sándorné, szül. Szeles Mária tisztes öreg nőtestvérünk. Az elhunytban Németh József egykori gondnokunk Csapó Károlyné, Letenyei Istvánné és Letenyei József testvéreink édesanyjukat gyászolják. Temetése nov. 4-én délután ment végbe őríasi részvét mellett. — **ESKÜVŐ.** — Október 26-án esküdtek egymásnak örök hűséget templomunkban Karlos József és Süle Ella. Tanuk voltak Varga Lajos és Mager B. Emma. A vőlegény szülei Krdos István és Novák Margit, a menyasszony szülei pedig Süle Ferenc és Somogyi Lidia. — **EGYLETÜNK SZINELŐADÁSA.** — December 8-án szinelőadást tart Betegsegélyző Egyletünk s a szereplők között a legjobb delray-i magyar műkedvelőket látjuk, mint Takács Irénkét, Barta Bélát, Kiss Jánost és másokat. Az egylet szinelőadásáról később bővebb h iradással leszünk.

KERESZTELES. — November 10-én kereszteltük meg templomunkban Ifj. Németh József és neje, szül. Bertalan Ilonka elsőszülött leánykáját Ilene Johanna névre. Keresztzülei ifj. Kis István és neje szül. Szalay József. — **TEMETÉSEK.** — November 9-én temetük el templomunkból Szabó István közismert detroit-i magyar üzletembert. A váratlanul elhunyt férfit osztatlan részvét kísérette utolsó útján. Ötvennégy éves kort ért el. Gyászolják felesége, leánya, veje és egy unokája, valamint kiterjedt rokonság. — Vathy János,

az e'oise-i szegényház lakója, ugyan csak nov. 9-én lett eltemetve. Közeli hozzátartozói Detroitban nincsenek. Holttestét a Woodme-e temető halottégetőjében hamvasztották el. — **REFORMÁCIÓI EMLÉKÜNNEP.** — volt templomunkban november 3-án, vasárnap. Ugy az angol, mint a magyar istentiszteleten a prédikáció tárgyát a reformáció jelentőségének fejtegetése képezte. — **THANKSGIVING DAY BÁL.** — Az Evangélikus Ifjúsági Kör november 23-án, szombaton este háláadási bált rendezett a Thaddeus és Sloan utcák sarkán levő magyar evangélikus iskolateremben. — **EGYLETÜNK SZINELŐADÁST.** December hó 8-án szinelőadást tart Betegsegélyző Egyletünk s a szereplők között a legjobb delray-i magyar műkedvelőket látjuk, mint Takács Irénkét, Barta Bélát, Kiss Jánost és másokat. Az egylet szinelőadásáról később bővebb h iradással leszünk.

MONTREAL, QUEBEC.

ESKÜVŐ. — A következő testvérek jelentek meg az Ur oltára előtt s esküdtek egymásnak hűséget: Lojka Pál és Chovan He en. Az esküvő 1935 október hó 9-én volt. Tanuk voltak: Csomay János és Ruttkay György Montrealból. — Szlamen Sámuel és Hranek Viktoria. Az esküvő 1935 október hó 27-én volt. Tanuk voltak: Hranek József és Valenta Lőrinc Montrealból. — Az Isten jegyezte el a sziveket, ő kötötte össze égi szerellemmel s áldja meg őket e föllön is az ő gazdagságával. — **KERESZTELESEK.** — Jung Edét, Jung Vilmos és neje sz. Takács Irén kisfiát vitte a keresztvíz alá a szülői és a keresztzülei ragaskodás az Ur szigorú parancsához. Keresztzülők voltak: Leitenberge: Antal és neje. A keresztelés 1935 szeptember 23-án volt. — 1935 október 27-én részesült a keresztesség szentségében Simunich Edward és neje sz. Sztimac Novenka újszülött kisfia, amidőn a kised Edward nevet kapott. Keresztzülők: Stampfl József és neje. — Ugyancsak 1935 október hó 27-én kereszteltük meg Repiczky Imre és neje sz. Lipták Eszter kisleánykáját Malvin, Mária nevekkel. Keresztzülők: Bona Lajos és neje. Isten kegyelme és áldása legyen az újszülötteken, hogy a szülők háláadás gyermekeket s evangélikus egyházunk pedig buzgó és munkás tagokat lásson majd bennük. — **ÖTÉVES JUBILEUMUNK.** — Montreali evangélikus egyházunk a múlt hónapban ünnepelte meg fennállásának öt esztendő évfordulóját. Az ünnep a Szent Jánosról elnevezett német evangélikus templomában volt. A háláadó Istentiszteleten az Igét Bilely lelkész

hirdette az Egyesült Államokból és Lamartine lelkész Montrealból. Istentisztelet után a templom alatti iskola helyiségben szeretet vendégség volt; a nőegylet teát és süteményt valamint alkoholmentes frissítőket szolgált fel a nagyszámban összejött vendégeknek. A vendégek közt volt Lamartine lelkész és Müller német lelkész, Fisher Edvin az egyház vasárnapi iskolájának felügyelője, Szilágyi Lajos a montreali ref. egyház gondnoka s még sokan. Az egyház történetét Németh Ferenc az egyház titkára és Klimó András, az egyház pénztárosa ismertette. Az egyház megalapítójáról Papp János László, ev. lelkésztől hálásan emlékeztek meg a tea estén, valamint az egyház első gondnokáról Hegedüs Sándorról is. Háával gondoltak és emlékeztek meg még a megalapítókról is, akik Schlitt Henrik, Berecz János, Kozsár Lajos, Trapp Pál, Végh János, Ruzsa Lajos voltak. — Az egyház jelenlegi lelkésze Szebik Károly, gondnoka Végh János. Kegyelmes Istenünk légy velünk a Te Lelkessel a jövődőben is. — **ANGOL ISTENTISZTELET LA SALLE-BAN.** La Salleban november hó 10-én este 7 órakor angol nyelvű istentiszteletet tartott lelkészünk. Az istentisztelet megtartását az ott lakó 20 család kérelmezte. Szép számban jöttek össze a testvérek. — **BRANDFORD-DELHI.** — Az Ontario állambeli Brandfordon és Delhibe is járt a lelkész. Az ottani híveket kereste fel. Evangélikus testvéreink nagy örömmel fogadták a lelkészt s kérték, hogy látogatását állandósítsa s tartson istentiszteletet is számukra. — **ERŐS VÁR.** — Erős Vár című havi lapunkat mindenütt szeretettel fogadták canadai testvéreink s kéri továbbra is. A szeptemberi számokért \$3.00, a novemberi számokért \$5.00 küldtünk az ERŐS VÁR szerkesztőségének. Fátoljuk a nemes ügyet és terjesztjük amerikai evangélikus lapunkat.

PASSAIC, N. J.

A HIT, REMÉNY, SZERETET egylet érdekes és épületes összejövetelet rendezett a havigyűlésével kapcsolatban, November 10-ikén, a Dayton Avenuen levő Galamb-féle terebben. Az összejövetelet központja azon előadás volt, melyet Pölöskey Sándor lelkész tartott a keresztelestől. Az előadás után az egylet áldozatkész tagjai kávé és süteménnyel vendégelték meg a jelenlevőket. Az egylet elhatározta, hogy ezután minden gyűléssel kapcsolatban tart hasonló összejövetelet. A decemberi összejöveteleten a lelkész, Régi Pogány Szokásoköről fog előadást tartani.

BETHLEHEM, PA.

HALLOWEEN PARTYK. — Egyházunk fiatalosága három vidám estét tartott a Halloween Day szellemében. Október 31-én a Junior Luther League tagjai Miller Heightson, özv. Hecksó Mihályné nőtestvérünk helyiségében gyűltek össze, ahol a termet a hevadó ősz színével feldiszitve, Halloween színi, gazdagon terített asztal mellett kezdték meg az esti szórakozást. A gyermekek különféle árcokkal és ruhákkal sok eredetiséget mutattak. A partyn a következők vettek részt: Pagáts Anna és Lajos, Hecksó Dolores, Csulik Margit és Ibolya, Tóth Mária és I.én, Sipor Mária, Szalay Erzsébet és Ida, G. skovics Dorottya, Balázs Anna, Balázs Lajos, Balázs Sándor, Balázs Ferenc, Velekey Béa, Balogh Gyula és Bujcs Ernő. A gyermekeket Rev. Ormay János, özv. Hecksó Mihályné, Pagáts Mihályné, Csulik Pálné és Balázs Józsefné vendégelték meg. — Az Intermediate Luther Leaguenek november hó 2-án volt Halloween Partyja az egyház iskolahelyiségében. A fiataloság szintén maszkáknak öltözve tette az estét színessé; jelen voltak: Csengető Vilma, Már Jolán, Varga Etel, Nagy Róza, Bujcs Olga, Sánca Irén, Kalmár Eszter, Szücs Sára, Bosák Irén és Gizella és László Júlia, Varga Béla, Beer Emil, László Károly, Bosák Lajos, Bujcs József, Németh Béla, Kalmár Gyula, Süle Gyula, Hegedüs János, Hanzik Pál, Mészáros József és Viczena János. — A Vasárnapi Iskolai Tanítók Halloween partyja november hó elsején volt szintén a templom iskolahelyiségében, ezen részt vettek: Mr. és Mrs. Ward, Mr. és Mrs. Tryon F. Bauer, Miss Helen Starner, Miss Katherine Starner, Beer Lajos, Csengető Vilma, Már Jolán, Varga Jolán, Makuvek Irén, Balázs Teréz, Tomásik Mihály, Mrs. Harry Fritsh Mr. és Mrs. Wendel Unger és Rev. Ormay, aki a jelmez felvonulásban a bíró szerepét töltötte be. Az első díjat nyerte Mr. Ward, a másodikat Mrs. Fritsh, a harmadikat Beer Lajos. Ugy az Intermediate Luther League, mint a vasárnapi iskolai tanítók estéjén ételt és frissítőket szolgáltak fel s többféle társasjáték mellett szórakoztak. —

SIKERÜLT TEA-ESTÉLY. — A november hó 10-én rendezett tea-estély jól sikerült. Az egyháztagok meglehetősen szép számban jelentek meg az egyház iskolahelyiségében s nemcsak testi de lelki eledelt is kaptak, amikor nagy érdeklődéssel nézték végig a bemutatott uttestamentomi jeleneteket, melyeket az egyház lelkésze magyarázattal kísért. Mindazon nemesszívű nőtestvé-

rek, akik a nőegylet által rendezett tea-estély sikeréért akár munkával, akár adománnyal s megjelenésükkel hozzájárultak, fogadják az egyház vezetőségének hálás köszönetét. — **KÉRELEM.** — Az egyházi év végének közeledtével szeretettel kérjük azon hittestvéreinket, akik egyháztagsági fizetésükkel hátralékban vannak, hogy ha csak tehetik, egyenítsék ki azokat. Egyházunk csak úgy mutathat fel anyagi ilag is előrehaladást, ha mindenki tehetségéhez képest hozzájárul annak, nemcsak fenntartásához, de az egyházat terhelő adósság rendezéséhez is.

REFORMÁCIÓI EMLÉKÜNNEP. — Október hó 27-én, vasárnap, tartottuk meg a Reformáció évfordulóját. Allentowni egyházunklan d. e. fél 9 órakor, Bethlehemben d. e. fél 11 órakor s Palmertonban d. u. 3 órakor tartott istentiszteletek keretében emlékeztünk meg az évforduló jelentőségéről. Az offertorium, melyet a philadelphiai theologiai akadémia és az allentowni evangélikus Collegium anyagi támogatására rendeztünk \$22.00 tett ki. Szerény tehetségünkhöz mérten ezen összeggel járultunk azon \$25,000.00 összeghez, melyet a Pennsylvania Ministerium 300,000 evang. lelket számláló nagy közössége hozott össze a Reformáció évfordulóján az említett két főiskolánk segítésére. — **UJ GYERTYATARTÓK.** — Bethlehem-i egyházunk templomának oltári gyertyáit november hó 24-én, avattuk fel az istentisztelet keretében. Az egyháztagoknak régi óhaja valósult meg, amidőn szép oltárukon megfelelő gyertyatartókba helyezett gyertyák hirdetik az Ige fényét. A gyertyatartók átát közadakozás után hoztuk össze. A gyűjtőívvel az egyházunk kötelességtudó és egyházát nagyon szerető egyházfi, Tóth Vendel testvérünk járt körül, akit mindenütt szívesen fogadták sok helyen meg is vendégelték s készségesen adakoztak ezen szép célra. A nemes szívű adakozók névsora a következő: \$2.00-t adott Mrs. Harry Fritsch vasárnapi iskolánk tanítónője és egyházunk nagy pártfogója, aki az oltári értékes székeket is ajándékozta. — \$1.25 adott Handlovsky György. \$1.00-jával adakoztak: Rev. Ormay, Balázs János gondnok, Hegedüs Lajos, Tóth Vendel, Hanzik János, Je abek Istvánné, Horváth Jánosné, özv. Hecksó Mihályné, Balogh Jánosné, Pektor Lajos, Beer Gyula, Szilágyi Géza, özv. Kalmár Lajosné, Tóth Sándor, Bankó Ferenc, Gergits István, Szmodis János, Schutz Mihály, Mr. and Mrs. Joseph Gilleg, Balázs József, Id. Szedlák János, Beer Lajos, Mr. Charles Gosztonyi, Farkas Károly. — 50 centjével adakoztak: Kaky Sándor, Sánca József,

S.áj János, Kovács Péter, Kovács József, Szalay György, Hegedüs József, Császár Antal, Bujcs József, Horváth József, Mészáros Istvánné, Tóth Imre, Varga József, Kalmár Lajos, Horváth István, Tóth Iméné, Mrs. Mary Reichard, Ifj. Balázs József, Velekey Jánosné, Szedlák Pál, Svanda János, Németh József, Nagy Ferenc, Csulik János, özv. László Pálné, Kiss Pál, Id. Második Márton, Smauser Mátyás, Mrs. Helen Unger, Winkler István Nagy Dávid, Kozma János, Habakusz István, Tóth Péter, Bió József, Meilinger Pál, Hoffer Bálint, Posivák István, Fehér Jánosné, Zaun József, Juhász Lajos, Rigó Mária, Elek Vilmos, Lipper József, Mr. Herold; 25 centjével adtak: Molnár Sándorné, Joó Sándor, Süle Lajos, Nemes Imre, Szabó Kálmán, Szabó Márton, Mertus Lajos, özv. Süle Lajosné, Ifj. Szedlák János, Kálmánné Mária, Kálmán Péter, Pukanecz György, László József, Bandy Imre, Már György, Szalay Benámin, Németh Dénesné, Korkeszner Józsefné, Szedlák József, Winkler Ferencné, Gál Imréné, Il és Kálmán, Bosák Pál, Liszkay Ferencné, Tóth István, Bosák István, Süle Sándor, Meilinger Mihály, Kovács József, Mrs. Charles Schmidt, Németh Sándor, Szabó Sándor, özv. Csala Imréné, Magocs János, M. S. John Mushlitz, Grskovics Ferencné, Ifj. Mészáros Sándor, Tóth József, özv. Varga Józsefné, Guy Tivalar, Peter Heinrich, Tóth Ferenc, Basa Jánosné, Zsuppek Mihály, Mrs. Eva Ferrier, Kiss Bertalan, Mrs. Lenner, Frank Nell, Charles Anderko, Horváth József, Kovács Lajos, Mrs. D. B. Csentericz, Charles Greenstein, Andrew Posh, Vass Lajosné, Hujter Jánosné, Végh Vince, Béres Margit, Tóth Mary, Esztán György, Joó György, Macsek Mátyás, Louis Ráder, E. J. Kéry, Málk Gyula, Balázs Gáspár, Földi Mihály, Tham Ferenc, Nagy Gáspár, Richter Béla, Kardos Józsefné, Török Mária, Mr. Ziegenfuss, Stephen Schiedler, Mészáros Sándor; 20 centet adtak: Nagy Anna, Angyal Józsefné; 15 centet adtak: Mrs. Ilkovic, Hornyák Péter, Szőke Jajosné; 10 centet adtak: Frank DeLuva, Mrs. Horváth, Pintér Vilma, Molnár János, Molnár Ferenc, Nick. Totorisz, Kozó György; 5 centet adtak: Süle Jenő, Süle Vilma, Ebert Ferenc. — Hálás köszönetünket fejezzük ki e sorok útján is úgy Tóth Vendel testvéreinknek sok fáradozásáért, valamint a nemes szívű adakozóknak szives adományaikért. A gyertyatartók \$79.00-ba kerültek. A gyertyákat Philadelphióban, a United Lutheran Publication House-ban vásárolták Mrs. Harry Fritsch, Mrs. J. Sánca, Tóth Vendel

és Rev. Ormay. Hálás köszönetet mondunk Mrs. Fritschnek is, aki nagyszerű automobiljában levitt bennünket Philadelphióba. — **KÖSZÖNET** — Köszönetet mondunk Tóth Vendelnek, aki templomunk fűtőházát bemeszelte; Horváth Istvánnak, aki az egyház p. s. tasekreányét felszerelte; Kovács Péternek, aki a fűtőkazán rostélyait behelyezte s az egyik rostély javítási költségeit kifizette; Horváth Istvánnak, Tóth Vendelnek, Hanzlik Jánosnak, Süle Sándornak, akik télire való gyújtófát vágtak az edőben; Pektor Lajosnak, aki megengedte, hogy erdejében az egyház részére fát vágjanak; Id. Szedlák Jánosnak, aki ez év végéig újra elvállalta a fűtést s a fűtő kazán kezelését; az egyház azon nőtágjainak, kik a templom nagytakarításában résztvettek.

BETHLEHEM, PA. Vend Egyház

Közli: Dr. Stiegler S. Ernő, lelkész

KERESZTELÉSEK. — Frank Podlacsok és neje szül. Düh Theresa kis fia: Frank Eugene. Keresztzülők voltak: Eugene Felkár és neje. — Stephen Duga és neje szül. Keremá: Mary kisleánya: Georgene Helen. Keresztzülők voltak: Louis Citro és Keremár Helen. — Csahuk Vincze és neje szül. Zsisko Szidi kis fia: Emil. Keresztzülők voltak: Hassay Mátyás és neje. — Sample József és neje szül. Zakocs Anna kis fia: Edward William. Ke.esztzülők voltak: Hári Lajos és neje. — Anna Kardos, kis leánya: Irene. George Bogis és neje szül. Pintarics Eszter kis leánya: Barbara Eszter. Keresztzülők voltak: Pintarics Vince és neje és Merklin János és neje. — Rituper József és neje szül. Balék Teréz kis leánya: Elizabeth. Keresztzülők voltak: Kovács Imre és neje. — Isten áldását kérjük az újszülöttekre és a keresztyén szülőkre. — **ESKÜVŐK.** — John F. Greenwood, James Greenwood és neje Mary, fia örök hűséget esküdött Horváth Ethelnek, Horváth József és neje Theresa, leányának. — Frank Szveticz Joseph Szveticz és neje Theresa, fia a házasság szent kötelékébe lépett Mary Librik hajadonna, Librik Károly és neje Anna, leányával. — John Felkár, néh. Felkár József és neje Erzsébet, fia házasságra lépett Kershner Oigával, Kershner József és neje Lujza, hajadon leányával. — Szever Ferenc, özv. férjü örök hűséget esküdött Seruga Rózi özvegy nőnek templomunk oltárána. — Igaz boldogságot és békés életet kívánunk ezen ifju pároknak. — **HALALOZÁSOK.** — Utolsó pihenésre

kisértük el, Mojczán Ethel ifju nőt, aki hosszú szenvedés után zárta le szemét utolsó pihenésre. — Kozic József hitvest és édesapát, aki rövid betegség után tért vissza teremőjéhez. Barbara Lidia, éltes nőtestvérünket, akiben egy szerető anyát és nagyanyát veszettek szerettei. Sárkány Rózát, akiben a hiv hitves a fiatal hitves társat s gyemekei a felejtetetlen anyát gyászolják és egy újszülött kisedet csakuk Emilt. — Legyen csendes és békés pihenésük a hantok alatt s lelküknek legyen irgalmas az Ur az ő mennyei hajlékában.

NEW BRUNSWICK, N. J.

Egyházunk a múlt esztendő szokásához híven, november hó 28-án, csütörtökön, Hálaadás Napján, ünnepli meg megalakulásának évfordulóját. Az ünnepi Istentiszteleten több vidéki lelkészünk vesz részt. Meghívásunkat elfogadták s részvételüket jelentették: Dr. Stiegler S. Ernő vend és Ormay János magya: lelkészek Bethlehem, Pennsylvaniából, Pölöskey Sándor caldwelli lelkész New Jersey államból, Bettmann Farkas lelkész Pittsburghból. A két helybeli ref. testvér egyház lelkészei. Ugyanaznap este lesz a több száz terítőkes ünnepi banquet, amelyre e sorok útján is szeretettel hívunk meg mindenkit. Az ünnepség lefolyásáról az "ERŐS VÁR" decemberi számában közlünk bővebb jelentést.

CALDWELL, N. J.

HALAADÁSI VACSORA. — Egyházunk hitbuzgó népe nagyban készülődik a szokásos hálaadási vacsorára, amely ebben az évben November 24-én, vasárnap este órai kezdettel lesz megtartva, a magyar hallban. Hálaadási vacsoráink Caldwell és környéke magyarságának kelmes találkozóin minden évben. Reméljük, hogy ez évben is az lesz. A rendező bizottság lelkesen fáradozik és minden lehetőt elkövet, hogy a vacsorán résztvevő vendégsereg minden tekeintetben kielégítse. — **ADCMÁNYOK.** — A múlt hónapban a következő adományok folytak be az egyház fönntartására: Simonyi István \$10.00, Patonay Miklós \$10.00, Zsiráy György \$7.00, Mészáros Pál \$5.00, Bozzay Imre \$5.00, Szarka Gyula \$5.00, N. N. \$4.00, Papi István \$2.00. A Mindenek Ura áldja meg a jószívű adakozókat és az adományt is.

—ooo—
Az imádság legyen reggeled kulcsa, éjszakád lakatja.

“ÁGOSTAI HITVALLÁSU EVANGÉLIKUS”
(LUTHERÁNUS) GYÜLEKEZETEK
ALKOTMÁNYA ÉS ALAPSZABÁLYAI

(Folytatás)

3. Minden egyházi közgyűlés előre két héttel, a szószékről hirdetendő. Hirdetésnél az időpont, hely és a gyűlés tárgysorozata megjelölendő.

4. Az évi közgyűlésen a lelkész, pénztárosok, s a különféle egyesületek tisztviselői s a gyülekezetben levő iskolák írásban terjesztik elő jelentéseiket.

5. A szavazattal bíró s a gyűlésen jelenlevő egyháztagok határozatokat hozhatnak, föltéve ha a szavazattal bíró tagoknak legalább tíz százaléka jelen van.

6. Az egyházi közgyűlésen a lelkész elnököl, de a lelkész kivánságára más is elnökölhet. Távollétében az Egyháztanács alelnöke helyettesíti.

II. SZAKASZ.
TAGOK ELBOCSÁTÁSA

1. Azon egyháztagok, akik elköltöznek vagy elfogadható ok miatt szakítják meg a gyülekezettel összeköttetésüket, elbocsátási levelet kérhetnek, hogy más gyülekezet tagjai lehessenek.

2. Minden elbocsátást kérő folyamodvány az Egyháztanács által kezelendő. — Ajánló s elbocsátó levél csak az állhatatos tagoknak adandó.

III. SZAKASZ.
EGYHÁZTANÁCS

1. Az Egyháztanács tagjai minden évben a választást követő vasárnapon vagy rövid idővel az után az istentisztelet keretében az egyház lelkésze által hivatalukba előírás szerint bevezetendők s felavatandók.

2. A tisztviselők választása titkos szavazás

GONDOLATOK

Az emberi élet színtek közt járó hajó és csak a hit ereje viheti lévbe.

*

Temetőben járva — itt is ott is hallja az ember: “Íme a vég!” Sőt! Ott a kezdet és kedveseinkért hulló könnyeink — mintegy krisztály hid sirtól a mennybe!

*

Az imádság az a balszam, amely egyedüli vigasztalója bánattól sajgó szívünknek és megnyugtatója az élet próbái között gyakran habogó lelkünknek.

*

A szeretet hangja az egyetlen hang-

szér,, aminnek nincsen disszonáns akkordja s legszebb hatása: a béke, a boldogság.

*

A jótékonyág oltárán gyújtott áldozati tűz füstje, bárhonnan érje is a szellő, mindenkor az ég felé tör.

*

Ne sajnáld az olyan embert, aki anyagiakban koldus szegény és Istent keresi — ellenben szánakozva tekintsz a dús gazdagra, akinek hite nincs s imádkozni nem tud.

*

Szeress! Ez az érzés, melynek birtokában az Istenhez való hasonlatot megközelíthetjük.

Stollné: Hudy Ilona.

utján történik s a szavazást a jegyző pontosan ellenőrzi.

4. A gyűlés menete a következő:

(a) Imádság.

(b) Névsorolvasás s az esetleges távollevők igazolása.

(c) Jegyzőkönyv olvasás.

(d) Pénztáros jelentése.

(e) Pénztári titkár jelentése.

(f) Állandó Bizottságok jelentései.

(g) Rendkívüli Bizottságok jelentései.

(h) Más jelentések.

(i) Kérvények s jelentések felvétele.

(j) Befejezetlen ügyek.

(k) Új ügyek.

(l) Gyűlés bezárás imádkozással.

IV. SZAKASZ.
ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGOK

Az Egyháztanács első gyűlésén vagy a saját tagjai, vagy a szavazattal bíró egyháztagok közül annyi állandó bizottságot válasszon, amennyit az egyház helyi s általános érdeke megkívánja.

2. Az állandó bizottságok kötelességeit az Egyháztanács határozza meg s neki van joga azokat ellenőrizni s felülvizsgálni. Szolgálati idejük egy év. A lelkésznek minden állandó bizottságban szóvá és szavazati joga van.

3. Egyházvagyyon kezelő Bizottság választandó. Ez a bizottság gondoskodik az egyház vagyoni védelemről s jó karban tartásáról.

KRICKS BAKING COMPANY

BETHLEHEM, PA.

Telephone 4212

Mindennap friss kenyér és mindennemű
pék- és cukrászsütemény.

A BIBLIA AZ ELSŐ

Egy londoni nagy napilap szerkesztője száz kiváló embernek — kik között voltak tanárok, írók, nagykedők, parlamenti tagok — levélben a következő kérdést adta fel: “Ha önnek három évre börtönbe kellene mennie, melyik három könyvet vinné magával? Sorolja fel azokat értékük sorrendjében.” Kilencvennyolc a bibliát tette első helyre.

MI MÁS CÉLJA lehet minden más látnak, minthogy a Szentírás mutatson, ahogy Keresztelő János a Krisztusra mutatott s így szól: “Annak növekednie kell, nekem alábbszállnom.” (Luther.)

H I R E K A SZÜLŐHAZÁBÓL

A Trencsényi megújított templomot nagy közönség jelenlétében avatta fel szeptember 28-án Dr. Osusky nyugati evangélikus püspök.

A Rimaszombati megrenovált evangélikus templomot szeptember 29-én ünnepélyes keretek közt adták át **nemes hivatásának. Az avatást Dr. Csobroda Vladimír keleti ev. püspök végezte.**

A poprái ev. templom okt. 6-án volt 100 esztendő. Nagy ünnepe volt ez a nap felvidéki ev. testvéreinknek.

Gyászhir. — A. brecht Géza hodrusbányai evang. lelkész okt. 5-én 62 éves korában meghalt. Amerikában 14 évig működött s 1922 évben tért vissza a Szülőházába s először Rimaszombatban mint tanár, majd 1926-tól mint lelkész Hodrusbányán dolgozott. Pozsonyban a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra.

A szegedi ev. egyház október havában ünnepelte fenállásának 75-ik évfordulóját, amikor Egyed Aladár főesperes háadó istentiszteletet tartott. A háromnapos ünnepségen résztvett az Országos Luther Szövetség, Dr. Raffay Sándor bányakerületi püspök. s más több kiváló egyházi férfi.

A pestmegyei, galgagyörki ev. egyház elhunyt Litai Lajos helyébe Medvegy Mátyas ev. lelkészt hívta meg egyhangulag.

A vanyolai gyülekezet (Veszprém megye) október 13-án ünnepelte újra alakulásának 150-ik és mostani temploma felavatásának 50-ik évfordulóját. Az ünnepi istentiszteleten Szalay Mihály lovászpatai és Takács Elek esperes is részt vett.

Lébény. (Moson m.) Vapalhti Topi finn lelkész megátogatta Németh Károly esperes kíséretében a lébényi gyülekezetet, ahol előadásokat tartott a finn egyházi viszonyokról.

H I R E K A NAGYVILÁGBÓL

Németország. — A német kormány szigorúan bünteti azokat, akik külföldre pénzt próbálnak kicsempészni. November 5-én Mülhausenben 10 évi börtönrre ítélték Anna Schroers nevű nőt, aki egy. r. kath. nőegyesületnek felügyelője, mert pénzt akart Olaszországba kicsempészni. Hasonló vétség miatt ítélték 15 hónapi börtönrre és 53,000 márka büntetésre ítélték Father Siemert, egy dominikánus szerzetest; megint egy másik r. kath. papot két évi börtönrre és 70,000 márka pénzbüntetésre ítélték ugyancsak hasonló vétség miatt.

*

A német kormány megszegte a protestáns egyházakkal kötött fegyverszünetét, amikor november 6-án a Confessziós Synodusok által fenntartott teológiai főiskolát titkos rendőrökkel átkutatta, a tanárokat s tanulókat az iskola épületéből kizárta. Az épületet bezárta és a zárat lepecsételte.

*

Barmenben, a Rajna folyó mentén, letartóztatták a bonni egyetem volt híres tanárát Prof. Barth-ot, akit rövid kihallgatás után a német határig kísérték s kiutasították Németországból. Barth jelenleg a baseli egyetemen teológiai tanár. Az volt a büne, hogy nem akarta letenni a Führernek a hűségköt.

*

Stargardban, Pomeraniában az emi és középiskolákban a reggeli imádkozást eltörölték s helyette Nazi ceremóniákat vezettek be.

A Nordland modern-pogány folyóirat többek közt ezeket írja: "Krisztus Hegyi Beszéde, melynek valódi értelmét a mult századok pora takarja, — volt az első bolsevik kijelentés."

Beuthenben, nem messze Berlinton, egy földmivest hat havi börtönrre ítélték, mert egy Krisztus festményt mádaríjesztőnek használt. Az elítélt azzal okolta meg cselekedetét, hogy elfordult a Krisztus vallásától. (Mindezek a keresztényen Németországban történnek!)

Oroszország. — Október 22-én halt meg a moszkvai Szent Synodusnak érseke Evdokin Meschersky. 67 éves volt. 1915—1917-ig Amerikában élt.

Románia. — Bukarestben, románia fővárosában magyar evangélikus egyházunk "Evangélikus Harangszó" címen egyháztársadalmi lapot ad ki.

Evangélikus Világkonferencia volt Párisban október 12-étől 15-ig. Ezen a konferencián megjelentek a világ minden országában élő evangélikus egyházak képviselői, képviselvény mintegy 80 millió evangélikust. A mi amerikai egyetemes egyházunkat Dr. Knubel egyetemes főelnök, Dr. John Morehead és Dr. Samuel Trexler és Dr. Long képviselték.

—ooo—

HOL ITT AZ IGAZSÁG?

Azt mondják, hogy a birkozó vagy ökölvívó győztesek néha igen nagy összegeket (40—50 ezer dollárt, esetleg még többet is) keresnek azért, hogy egy-két óráig (néha rövidebb ideig) verekeszzenek ellenfeleikkel és jól elpüfölik egymást. Ezzel szemben az elsőrendű egyetem tanárai egész évi munkájukért mindössze alig 5—6 ezer dollárt kapnak, tehát tíz évig is kell tanítani, míg olyan összeget kereshetnek, amit a győztes birkozó vagy ökölvívó esetleg egy óra alatt megkezd az orronverés mulattatásával. Hol van itt a sokat emlegetett osztó igazság? No meg a civilizáció és kultúra?

—ooo—

**KEZDETNEK MÁR MA OLVASS
EL EGY FEJEZETET A SZENT
IRASBÓL. HOLNAP TALÁN MÁR
NEM LESZ RÁ TÖBBÉ ALKALMAD!**

Phone: 3075 — 3076

LOUIS A. BODNÁR
TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

Kocsik és székek minden alkalomra
3929 LORAIN AVENUE CLEVELAND, OHIO

Phone: HAZel 1165

FISHER & OWEN
TEMETÉSRENDEZŐK ÉS BALZSAMOZÓK
126 HAZELWOOD AVE. PITTSBURGH, PA.

A pittsburghi magyarság szolgálatára mindig
készen áll.
SPENCER A. OWEN

KERESSE FEL

LISKA GYÖRGY
MAGYAR VENDÉGLŐ ÉS ÉTTERMÉT

141 GREENFIELD AVE. PITTSBURGH, PA.

Ahol a legizletesebb ételeket és mindennemű finom italokat szolgálják ki.

Phone: BLackstone 8165

A. J. KUCKO
TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ
A gyászfelek a názi kápolnát és imatermet használhatják. Kocsik és székek minden alkalomra
355 GRANT STREET AKRON, OHIO
Pontos és figyelmes kiszolgálás.

A VILÁG LEGVESZEDELMESEBB ELEME A TŰZ!
 Ellene a leghathatósabban úgy védekezhet, ha ingó
 és ingatlan vagyonát bebiztosítja. Kérelmét felveszi,
 elintézi és kötvényét beszerzi:

CHARLES GREENSTEIN

a Fidelity-Phenix Fire Insurance Company
 of New York

MAGYAR KÉPVISELŐJE

Phone: 1810 — Res. 5853

857 E. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.

Detroitban s környékén mindenki tudja, hogy

BICZÓ FERENC

Magyar Temetkezési Vállalkozó

LELKIISMERETES — TAPINTATOS

Pontos kiszolgálás.

8027 W. Jefferson Ave. — Detroit, Mich.

Phone: Vinewood 2-0175

Forduljon hozzá bizalommal!

GOODENOUGH'S

534 Main Street Bethlehem, Pa.

CROSBY és WESTINGHOUSE vilamos jégszekré-
 nyek már \$79.50-tól feljebb.

PHILCO és RCA-VICTOR Rádiók

STEINWAY és más kiváló gyártmányú zongorák.
 Használt tekerces és rendes zongorák \$29.00-tól felj.
 LAKÓSZOBA berendezések (a legújabb divatu 3 da-
 rabból álló) \$49.00-tól feljebb. A legjobb minőségű
 HÁLÓK és EBÉDLŐK.

Ha jó és megbízható butort akar venni, nézze meg
 nagy raktárunkat. Alacsony árak és részletfizetés.

A clevelandi magyar negyed egyik legrégebbi péküzlete

RUDNAY RUDOLF

HAZI KENYÉR SÜTŐDÉJE

Naponta friss sütés. Óhazai kenyér, finom
 sütemények és torták.

2803 EAST 79th STREET CLEVELAND, OHIO

Phone Shadyside 3432
 Washington 4627

P. G. PAROBK COMPANY

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

2937 WEST 14th STREET CLEVELAND, OHIO

A clevelandi magyarság szíves figyelmébe ajánlom
 raktáramat és szolgáltatimat.

Kenyérsütésre, főzéshez minden házi-
 asszony a hires

“FRITCH'S BEST” LISZTET
 használja.

FRITCH MILLING COMPANY

Main & River Sts. Bethlehem, Pa.
 Telephone 2717

Aprójószágnak való eledel legolcsóbb
 beszerzési forrása.

Szén épületanyag, homok, kavics és mész
 szükségletét szerezze be nálunk. Mindent
 lelkiismeretes pontossággal
 házhoz szállítunk.

A világhírű Hazle Brook Coal Co. egye-
 dűli elárúsítója.

GÉZA SZILÁGYI AND SONS

1414 E. 4th STREET, BETHLEHEM, PA.
 Phone 3721

PARKVIEW MARKET

Tulajdonos: VARGA DÁNIEL

Minden nap friss húсарuk, halak és szárnyosak

3215 EAST 93rd STREET CLEVELAND, OHIO
 Phone: Michigan 1367

Clevelandi egyedűli magyar sirkő raktárosai

BUCKEYE MONUMENTAL WORKS

Tulajdonosok: A. Rajcsák és F. Lukács

2832 WOODHILL ROAD CLEVELAND, O.
 Phone 2828

Művészi kivitelű munkát adunk.

LUKÁCS ISTVÁN ÉS FIA

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

Kifogástalan kiszolgálás. Betegszállítást éjjel-nappal
 rüségesen teljesítünk.

2728 WOODHILL ROAD 2924 E. 116th STREET
 Phone CEDar 0539 Phone CEDar 7524
 CLEVELAND, OHIO

Cleveland legrégebbi magyar temetkező intézete

JAKAB ISTVÁN ÉS FIAI

8923 Buckeye Road 11713 Buckeye Road (Kápolna)
 Id. Jakab István vagy Ifj. Jakab István
 Phone: CEDar 0384 Phone: Washington 4421
 CLEVELAND, OHIO

Keresse fel bizalommal 32 éves intézetünket.